

3. søndag i fasten 2021

Hvad stiller vi op med ondskaben? Hvad går den i grunden ud på? – Vi kender godt talemåden: *at kende sine indre dæmoner!* Men hvad menes der med det?

Jeg hørte engang en historie en mand, som var meget interesseret i kunst og havde store mængder dyre billeder. Hele tiden fulgte han med i kunstmarkedet, hvordan det udviklede og fulgte med i hvilke unge, lovende kunstnere, der var ved at skabe sig et navn i kunstverdenen. Og han omgav sig næsten udelukkende med kunstnere og venner, der interesserede sig for kunst. Dem, der havde forstand på det.

Manden havde efterhånden samlet sig så meget, at hans hjem blev for lille til alle billederne og skulpturerne, som han havde samlet sig. Hans hjem var nærmest et kunstmuseum i sig selv. Så han blev nødt til købe sig en ny, større lejlighed, men det var heller ikke noget problem, for han havde penge nok.

Da manden var flyttet over i den ca. dobbelt så store 250 kvm store herskabslejlighed midt i byen og havde fået den indrettet og hængt al sin interessante kunst op, inviterede han sin bedste ven på besøg som den første af mange. Vennen tog glad imod invitationen. Vennen vidste, at der ventede ham et dejligt traktement og en spændende aften. Og han glædede sig til at se vennens kunstsamling. Han håbede inderligt, at kunstsamlingen nu ville komme til sin ret.

Efter at være kommet op til vennens lejlighed af den store flotte trappe med smukt udskåren trægelænder og smedejern med dekorationer i vekselvirkning med hinanden blev der åbnet, og han blev budt inden for. Venerne hilste hjerteligt på hinanden, gæsten hængte tøjet. Hans øjne skulle naturligvis vænne sig til dunkle belysning. Værkerne skulle helst ikke tage skade af for meget direkte lys. Og det var jo også ved at være aften.

Mens værten gik ud i køkkenet for at åbne en flaske vin begyndte vennen at se på billederne i entreen. Det var jo logisk at begynde dér. Venerne kiggede på billederne og rammerne, nærstuderede og trådte et skridt tilbage for at se billederne i et større perspektiv. – Men så kom han til et billede, som så underligt ud! Hvad var det? Et menneske – en mandsperson? Det så lidt uhyggeligt ud. Han trådte tæt hen til det. Det var skræmmende! Var det Breughel ... eller Hieronymus Bosch? Det var godt nok et grimt billede! Vennen råbte på sin ven, - værten i køkkenet. ***Hvad er det for et billede, du har hængende her? Det er godt nok uhyggeligt.*** Værten kom frem i køkkendøren: *Det er ikke et billede, - det er et spejl!*

Hvad stiller vi op med ondskaben? Ondskaben er ikke dyb og dæmonisk. Det er ikke en uregerlig kraft forbeholdt psykopater og sadister. Ondskaben er banal og kan bo i enhver, der ikke ser verden i øjnene og ikke konstant tænker over det system, de er en del af. Det var den jødiske tænker Hannah Arendts hovedpointe efter at have fulgt den israelske retssag mod den tyske SS-officer Adolf Eichmann i 1960'erne. Ondskaben er ikke noget dybdefænomén, men er alle vegne. I kristendommen bliver den kaldt **'synd'**.

Man skal passe på med ikke at bruge ordet 'synd' for ofte og i flæng. For så går der inflation og **irritation** i ordet. 'Synd' kommer egentlig bare af ordet 'sund' som er et vand, der skiller. Det onde er noget, der skiller os fra hinanden, og er når vi optræder dumt eller ufølsomt. *Enhver, der finder nydelse ved sin egen vilje, og som er underlagt sine egne tanker, hans sjæl er bolig for onde ånder og hans krop er lager af onde mysterier.* Har en biskop, Athanasius, sagt i det 3. århundrede.

Det onde handler også om os alle – som noget ukonkret, men selvisk. Der er en vedvarende kamp at undertrykke. Men der KAN noget komme noget godt og håbefuldt ud af den mørke tilbøjelighed i os. Nedkæmpelsen af det onde sker ved ikke bare at KENDE sine dæmoner. Men at VEDKENDE sig, at det eksisterer og bor i os. – Det var det ondes eksistens, den banale hverdageksistens, som man var blevet blind for mange steder og i flere lande under 2. verdenskrig, og som Kaj Munk også hentyder til i sin glæde over den blå anemone. Kritisk sans, selvkritik, nærvær og opmærksomhed er den bedste medicin mod det onde.

1. Hvad var det dog der skete? Mit vinterfrosne hjertes kvarts må smelte ved at se det, den første dag i marts. Hvad gennembrød den sorte jord og gav den med sit søblå flor et stænk af himlens tone? Den lille anemone, jeg planted dér i fjor.

3. Nu står den der og nikker så sejrssæl i Jyllands grus, ukuelig og sikker trods ensomhed og gus, som om alverdens modgang her har givet den et større værd, en lille amazone og dog min anemone som søens bølge skær.

5. For denne rene farve den er mig som en vårens dåb, den la'r mig nyfødt arve en evighed af håb. Så bøjer jeg mig da mod jord og stryger ømt dit silkeflor, en flig af nådens trone. Du lille anemone, hvor er vor skaber stor!